

בינ"ז ליקבה"ז

גיליון שבועי

אור צדיקים ישמח

דברים מחזקים ומשמחים
מאור תורתם ומעשיהם של הצדיקים
מאת הרב יוסף חיים דאבדא שליט"א
נתיבות

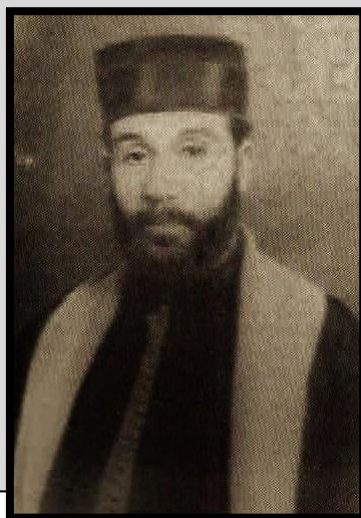
גיליון מס' 50

יום שישי י"ז סיון תשפ"ה

ערב שבת קודש

פרשת בהעלותך

נושא השיעור: טהרת המחשבה
הילולא דצדיקיא: רבי משה אבן דנאן זיע"א

הדפסת הגיליון נתרמה ע"י ידידנו היקר והנעלה

אדי פסחוב הי"ו שדרות

להצלחתו ולהצלחת הוריו היקרים

ניסן וגלינה פסחוב הי"ו

ולהצלחת בניו דיויד וניסן ובתו עדן הי"ו

יהי רצון שזכות המצווה

וזכות סידנא באבא סאלי

תגן בעדם ובעד כל אשר להם

וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה

לעבודתו יתברך

אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו להם

בבריות איתנה ונהורא מעליא ופרנסה בריוח גדול

ויזכו לזיווגים הגונים משורש נשמתם

בשמחה ובהצלחה רבה, אמן כן יהי רצון

לכל ענייני הגיליון ניתן ליצור קשר בטל' 053-315-49-88

כל תרומה תתקבל בברכה

ניתן לקבל את הגיליון כל שבוע במייל, ע"י שליחת בקשה

לכתובת: a0533154988@gamil.com

**"לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: פה אל פה
אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט" (בפרשתנו
יב, ז-ח).**

א. כפי טהרת המח והלב כן ישיג רוח הקודש

רבינו הקדוש רבי יוסף חיים זיע"א בספרו הקדוש "בן איש חי" (בהעלותך שנה א) כתב לפרש פסוק זה באופן כזה: על הצדיקים נאמר (ירמיה ז, ד) "היכל ה' המה" מפני שהם משכן לאור שכינתו יתברך. ובאיזה איברים של הצדיק שורה השכינה? במח ובלב, שבהם לא שייך שינה (שהיא מן דרגא דמותא) אלא הם תמיד ערים. כמו שידוע שגם כשאדם ישן מוחו חושב וחולם חלומות, וכן לגבי הלב נאמר (שה"ש ה, ב) "אני ישנה ולבי ער". ולכן שני אברים אלו נבחרו להיות משכן לאור שכינתו יתברך אצל הצדיקים.

ועל כן, אומר רבינו הבן איש חי: "כל מה שהאדם עושה קדושה וטהרה במח ולב – כן ישיג השגה ברוח הקודש, שתשרה עליו ביותר". ומאחר שהיתה השגת משה רבינו ע"ה בנבואה ורוח הקודש יותר מכל צדיק ונביא, מוכרח שהיתה לו קדושה וטהרה בשני אברים אלו המח והלב יותר מכולם. ולכן נקרא (דברים לג, א) "משה איש האלהים" כי מח ולב בגימטריא עולים כמנין אלהים.

וזה שאמר הפסוק "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא" כלומר 'בכל ביתי' שהם המח והלב שהם ביתי – מקום השראת שכינתי בקבע, 'נאמן הוא' ששמר עליהם בקדושה וטהרה עליונה, ולכן זכה להשגת הנבואה ברמה עליונה וגבוהה, והוא "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות". ע"כ.

וע"פ דברי קודשו יש לפרש את הפסוק (במדבר טו, מא) "אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים", דהנה ידוע כי המח והלב הם עיקר האדם, וזהו שאמר אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כדי

שה' לכם' שהם המח והלב – שהם עיקר מה שיש לכם, יהיה לאלהים, כלומר שתקדשו אותם ואז הם יהיו משכן לשי"ת.

וזה ע"י מצות תפילין שהיא זכר ליציאת מצרים כמ"ש (שמות יג, טז) "והיה לך לאות על ידכה ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיוך כי ביד חזקה הוצאך ה' ממצרים" (ראה ב"ח או"ח סימן ח ד"ה ונקראים).

כי ע"י התפילין אדם משעבד מוחו ולבו להשי"ת, וכמו שכתב שו"ע (או"ח סימן כה סעי' ה) וז"ל: יכון בהנחתם שציוונו הקב"ה להניח ארבע פרשיות אלו שיש בהם יחוד שמו ויציאת מצרים, על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המח, כדי שנזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו, שהם מורים על יחודו ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וישעבד להקב"ה הנשמה שהיא במח וגם הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות, ובה יזכור הבורא וימעט הנאתו. עכ"ל.

ב. מעלה גדולה שלא להסיח דעתו מה'

מלבד שמירת טהרת המח והלב מכל מיני הרהורים רעים, שעל כך נדבר בהמשך, ידוע שהצדיקים הגדולים זיע"א, היו מקפידים לחשוב תמיד על ה' יתברך ולא להסיח דעתם אפילו רגע אחד מהמחשבה בה' יתברך. כמ"ש כ הרמ"א בתחילת השולחן ערוך (או"ח א, א): "שויתי ה' לנגדי תמיד" הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים. ע"כ.

ומלבד מה שדבר זה גורם לאדם שלא יחטא מפחד ה' הניצב מולו תמיד כמו שבאר שם, עוד דבר זה עצמו מקדש ומטהר את האדם ומדבק אותם בה' יתברך, וכמו הפתגם הידוע של אור ישראל וקדושו רבינו ישראל בעל שם טוב זיע"א ש'במקום שהמחשבה של האדם מגעת שם הוא כלו' (תולדות יעקב יוסף, פרשת שלח). ועל ידי זה זכו הצדיקים לפעול נסים ונפלאות למעלה מן הטבע.

ומסופר על רבינו הקדוש **רבי מאיר אביחצירא זיע"א**, שפעם ישבו בביתו אנשים והרב היה מתבונן באברך אחד שישב בריחוק מקום ממנו, ואמר 'אני רואה את האברך הזה שהוא דבוק בשכינה'. האנשים שישבו במקום ניגשו אח"כ לאותו אברך ושחו לו את דברי הרב ושאלו אותו מה מעשיו? אמר להם האברך, תמיד אני נוהג לקחת איתי ספר ללמוד בו בדרך והיום לא הבאתי ספר, והחלטתי לקיים את דברי השולחן ערוך (הנ"ל) וצירתי במחשבתי את שם ה'. אמרו לו האנשים כי הרב ראה זאת בעיניו הקדושות. (מעשה ניסים לר"א מוגרבי, ח"ה עמ' 236).

ומסופר על האדמו"ר הקדוש **רבי יעקב יששכר בער מנדבורנא זיע"א** (מבני ברק, נתבש"ם בשנת תשע"ב) שפעם טייל עם תלמידו בהרים באוסטריה, ופתאום עצר וחיפש מים ללא טעם נגלה. לאחר מספר דקות נמצא מפל מים ותלמידו מילא לו כוס מים והאדמו"ר נטל את ידיו. שאל אותו תלמידו מפני מה נטל את ידיו? ולאחר הפצרות השיב האדמו"ר, שהוא משתדל להיות בדבקות מול ה' יתברך תמיד, וכאשר הוא מרגיש שיש לו הפסקה מן הדביקות הוא נוטל את ידיו. (תולדות יעקב, עמ' קצז). רואים עד כמה הקפידו בזה הצדיקים.

מסופר על הצדיק הקדוש **רבי מסעוד אדרעי זיע"א** מראש פינה, שמתחת למגבעתו מול עיניו, תפר קלף ובו היו כתובים שם הוי"ה ואדנות, וכן שילוב הוי"ה ואדנות, על מנת שתמיד יהיה שם ה' מול עיניו ולא תוסח דעתו אפילו לרגע מכוונה קדושה זו. (הצדיק מראש פינה, עמ' 116).

סיפר לי שאר בשרי הרה"ג רבי אייל שריקי שליט"א מפה נתיבות יע"א, נכדו של מר דודנו הקדוש הגה"צ **רבי אליהו שריקי זיע"א** רב מושב כסלון (יום הילולתו י"ז סיון), כי פעם נכנס זקנו הק' לבית מדרשו של הגה"ק **רבינו יורם אברג'ל זיע"א** בנתיבות, והיה זה באמצע שיעורו של הרב. הרב קם לכבודו, והושיבו על ידו. לאחר זמן כשיצא רבי אליהו מבית המדרש, אמר הרב יורם לנוכחים: 'האדם הזה: שם ה' לנגדו תמיד, ומעולם לא פגם במחשבתו'.

ג. ע"י שמירת המחשבה ישמור עיניו בקלות

אומנם קודם שנזכה להגיע לדרגה הגבוהה הנ"ל שלא לסיח דעתנו מהשי"ת לרגע, צריכים אנו לשמור את לבנו ומוחנו מכל מיני הרהורים רעים ובפרט הרהורים של ניאוף אשר עליהם יש יצר הרע גדול ביותר. ובפרט בדורנו לדאבוננו, שכל המבואות והרחובות מלאו קיא צואה בלי מקום, וצריך זהירות וזריזות רבה לשמור על המחשבה בטהרה והבא לטהר מסייעין בידו ודאי.

והנה שמירת הקדושה בכללותה היא בעיקר בשמירת העיניים ושמירת המחשבה. אך נראה בס"ד כי את עיקר המשקל צריך לשים על שמירת המחשבה. כי כאשר המחשבה של האדם תהיה נקייה ולא יעלה על ליבו מחשבת עבירה ותאוה, ובעת שתעלה על לבו תיכף יהדפנה ובמחשבה טובה ושמחה יחליפנה, הנה יקל לו שמירת העיניים, כי אין במוחו ולבו דברי און וממילא אינו מחפש את הרע הזה ובקל ישמור עיניו. וגם כאשר יארע שבשוגג או באונס יראה דבר רע, לא יזיק לו הרבה כי מאחר ומחשבתו טהורה זמן רב ממילא אינו נמשך כל כך אחרי הרע הזה, וגם יהיה לו קל להעביר מחשבתו מאותה ראייה, כי כבר הורגל בזה לערוך מלחמה לטהר מחשבתו.

מה שאין כן אם יעבוד בעיקר על שמירת העיניים ולא על שמירת המחשבה, הנה אפשר שמחשבתו תהיה תפוסה בעומקה במחשבות לא טהורות והוא לא שם לב, וממילא ימשכנו לבו תמיד לראיות הרעות והוא נתון במלחמה קשה שלא יוכל לעמוד בה. וכן כאשר באונס יראה דבר רע תיכף תתעורר מחשבתו להרהר בזה בתוקף גדול.

ובזה יובן הפסוק (במדבר טו, טל) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחר עיניכם אשר אתם זונים אחריהם" דקשה למה הקדים לב לעיניים והלא אומר רש"י במקום: 'עין רואה ולב חומד והגוף עושה את העבירות', הרי שקודם העין רואה ואח"כ הלב חומד, וא"כ היה צריך להקדים את העין ללב. ולפי האמור מובן, משום שקודם

צריך לטהר את מחשבתו ורק עי"ז יוכל לשמור את עיניו¹. וכן נאמר (משלי כג) "תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה" הקדים את הלב לעיניים, שכן כאשר נותנים את הלב לה' ומקדשים אותו, ממילא יכול לשמור את העיניים בקלות.

ושוב ראיתי שכן כתב רבינו הקדוש רבי יעקב אביחצירא זיע"א בספרו "גנזי המלך" (תיקון הברית, כד) שאחרי שדיבר על שמירת העיניים, האזניים והפה, מדברים המבאים לידי פגם הברית, כתב בזה"ל: 'עוד, העיקר הגדול הוא להסיע ולבער מלבם מחשבות והרהורי עברה, ויפנה לבו לדברי תורה וכו', ומשמירת הלב כשיקבע בו המדות הללו מזה נמשך שמירה לעיניים, וכמו שנאמר (במדבר טו, לט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", הקדים הלב לעיניים, לומר שאם הלב שמור בכל המדות האמורות, אז העיניים נמשכות אחריו ולא יצא שום הזק, וכמו שאמר שלמה המלך ע"ה (משלי כג, כו) "תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה". עב"ל.

וכ"כ בספרו הקדוש "פיתוחי חותם" בסדר חקת (במדבר יט, טו) וז"ל, דהנה עיקר שמירת שניהם [ברית הלשון וברית המעור] הוא על ידי טהרת המחשבה, כי אם האדם מדבק בקדשה ובטהרה כראוי ממילא נשמר פיו ובריתו, ואם לא היתה טהורה מחשבתו. שניהם נפגמו. עב"ל.

ד. למנוע המחשבות הרעות הוא ע"י שיזדרז להחליפם במחשבות

טובות

ולא יחשוב האדם כי אין בכוחו למנוע את המחשבות הרעות ממוחו, אלא ידע כי הדבר בידו וכמו שבאר ב"ליקוטי מוהר"ן הקדוש (ח"ב סימן נ): 'המחשבה ביד האדם להטותה כרצונו למקום שהוא רוצה, וכמבוא במקום אחר, שאי אפשר

¹ איתא בספרי (הובא בתורה תמימה במדבר טו, טל) אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, מגיד שהעיניים הולכים אחר הלב, או אינו אלא הלב הולך אחר העיניים, אמרת, וכי לא יש סומא שעושה כל תועבות שבעולם. וראה באור החיים (ויקרא יח, ב) שמוכיח נמי שבפגם המחשבה לבד בלי פגם העיניים נמי בא לידי חטא.

שיהיו שני מחשבות ביחד כלל, ואפילו אם לפעמים הולכת מחשבתו ופורחת ומשוטטת בדברים אחרים וזרים, הוא ביד האדם לחזור ולהטותה בעל כורחה אל הדרך הישר לחשוב מה שראוי. והוא ממש כמו סוס שפונה מן הדרך וסר לדרך אחר, שתופסין אותו באפסר וכיוצא, ומחזירין אותו בעל כורחו אל הדרך הישר. כמו כן במחשבה ממש, שיכולין לתפסה בעל כרחה להשיבה אל הדרך הראוי'.

לכן תיכף שאדם מזהה שמחשבה רעה חדרה אל מוחו וליבו, יחליפנה מיד במחשבה אחרת, ורצוי לחשוב במחשבה של דבר המשמח אותו כי כך ימשך לבו למחשבה זו ביותר, ועוד ש"עוז וחדוה במקומו" וסגולת השמחה לטהר המחשבה שהטומאה נמשכת ביותר במקום העצבות. ואף אם תחזור אליו המחשבה פעם אחר פעם, אם יהיה האדם חזק בדעתו ועקשן ולא יפנה ליצר הרע כלל, יסתלק וילך לו. כמו שכתב בליקוטי מוהר"ן שם סימן נא.

ובזה יש לפרש את הפסוק "צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה" (ויקרא ו, ב). דאמרו רז"ל: אין צו אלא לשון זרוז (רש"י בשם המדרש). וכן אמרו דקורבן עולה בא לכפר על הרהור הלב בעבירה (ויק"ר ז, ג. זוהר חדש פר' צו). ולפי דברי רבינו נחמן זיע"א הנזכרים יוצא, שכדי להנצל מהרהורים רעים צריך זהירות וזריזות לתפוס את המחשבה כמה שיותר מהר כמו שתופסין סוס הסר מן הדרך ולהשיבו אל הדרך הראוי. כי בשהיה כל שהיא של המחשבה הזרה במוחו יכול להגיע לדבר רע ח"ו כידוע. וכלשון רבינו הקדוש רבי אלימלך מליזענסק זיע"א בצעטיל קטן (אות ו): "ולא יניח ח"ו לשהות המחשבה רעה במוחו שלא לטמאות שכל העליון ח"ו".

ומעתה זהו שאמר הפסוק "צו את אהרן ואת בניו לאמר" דהיינו תלמד אותם את מידת הזריזות הרמוזה במילת 'צו', ותאמר להם כי "זאת תורת העולה" כלומר הזריזות היא ההוראה להינצל מהעוון שעליו מביאים קורבן עולה, דהיינו הרהור הלב.

אי נמי הזריזות היא ההוראה להינצל על ידה מהרהור הלב, מצד כי הרהור הלב בא ע"פ רוב ע"י ראות העין, כמאמרם ז"ל (במדב"ר י, ו) העינים רואות והלב מהרהר. ובשביל לשמור עינים צריך זריזות וקלות כמ"ש רבינו הטור (אור"ח סי' א) שמה שאמר התנא 'הוי קל כנשר' קאי על ראות העין, שיהיה קל לעצים עיניו מהרה לראות ברע.

ה. עצה לשמירת העיניים והמחשבה בדרך

הגה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א בספרו "אור לציון חכמה ומוסר" (ח"ב, עמ' רעז) נתן עצה ליוצא לרחוב להינצל מהרהור וראייה אסורה, שיכין לעצמו איזה משא ומתן של תורה, וברגע היציאה כבר יהיה טרוד בשוב קושיא, וככל שיזכה להתפעלות מחכמת התורה, כך לא יכנסו למוחו מחשבות אסורות וכמ"ש הרמב"ם (הל' איסור"ב פכ"א הכ"א) שאין מחשבת העריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה.

ובזה יש לפרש את הפסוק (ויקרא כו, ג) "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" כלומר אם תתעסקו בתורתי בלכתכם בדרך, תזכו עי"ז שתשמרו את עיניכם ולבבכם בקדושה ותקיימו "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" וזהו 'ואת מצותי תשמרו'. ועוד שהשומר זאת מה כתוב בו "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי" כלומר שיזכור את מצוות ה' תמיד לעשותם, וזהו נמי "ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" תשמרו כלומר תזכרו, ועשיתם אותם.

ובזה יש לפרש את דברי הגמרא בברכות (דף לא ע"א) תנא מרי בר בריה דרב הונא בריה דר' ירמיה בר אבא אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו. ע"כ. ודקדק הגה"ק רבי יוסף בן ואליד זיע"א מטיטואן בספרו הק' 'שמו יוסף', שמהלשון 'מתוך דבר הלכה' לומדים שלא די שיפטר מחברו מתוך מסקנת ההלכה, אלא דווקא מתוך המשא ומתן של ההלכה, וזהו 'מתוך' כלומר מתוך מהלך הסוגיית ולא מסופה, ולכן גם נאמר 'דבר הלכה' ולא 'הלכה' כלומר שיפטר

ממנו מתוך דברי ההלכה דהיינו המשא ומתן שלה, ולא מההלכה עצמה שהיא המסקנא. והטעם, שמתוך כך זוכרהו, כי עי"ז ימשיך לפלפל בדעתו עוד ויזכור את חברו.

וע"פ האמור יש לפרש 'אל יפטר אדם מחברו' דהיינו אדם שישב בבית המדרש ולמד תורת ה' ושכינה שרויה עמו (כדאיתא באבות פ"ג מ"ו), ועתה יוצא הוא לדרכו ונפרד מחברו שהוא הקב"ה שנאמר בו (משלי כז, י) "רעך ורע אביך אל תעזוב", אל יפטר ממנו 'אלא מתוך דבר הלכה' דהיינו שייקח עמו איזה משא ומתן של הלכה שעדיין לא הגיע בו למסקנא (כדברי הרב שמו יוסף) וימשיך להרהר בו בדרכו, 'שמתוך כך זוכרהו' את הקב"ה ועסוק בתורה ואינו נכשל בהרהורים וראיות רעות.

ו. עיקר העצה 'תפילה'

ועל הכל עצת העצות לטהר מחו ולבו מכל מחשבות רעות ולשומרם בקדושה וטהרה, היא התפילה, וכמו שכתב רבינו הקדוש רבי אליעזר פאפו זיע"א בספרו "פלא יועץ" (ערך מחשבה): 'ובכל פעם כשיזכור אשר לא טוב עושה שמפנה לבו לבטלה או בהרהורים רעים, ידמה כמי ששוקע בטיט היום ומתחזק לצאת, ולבו למו אב יצעק הושיעה אדוני המלך! הצילני מטיט!'

ואם בכל דבר ובכל ענין גשמי או רוחני עיקר העצה היא תפילה, הנה בעניין קדושת המחשבה הדבר פועל יותר ויותר, וכמו שכתב בספר הקדוש "השתפכות הנפש" (אות ע) משם "ליקוטי מוהר"ן הקדוש (ח"א, סימן יט) וזה לשונו: ע"י שלמות לשון הקודש, הינו שישמור את הלשון לקדש אותו בדיבורים קדושים של תורה ותפילה ותחינות ובקשות ושיחה בינו לבין קונו וכו', עי"ז זוכין לתיקון הברית ולהכניע את הרע הכולל כל התאוות רעות שהוא תאות ניאוף, כי מקרר חמימותו בדבור של לשון הקודש הנ"ל בבחינת "חם לבי בקרבי וכו' דברתי בלשוני". ע"כ.

ויש לבאר את עצה הקדושה הנ"ל בלשון הפסוק שהביא (תהלים טל, ד) "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני", 'חם לבי בקרבי' דהיינו שהתאוות הרעות מחממות את לבי, והעצה לזה היא 'בהגיגי תבער אש' להגות בפיו דבורים קדושים של תורה ותפילה בחמימות כאש היינו בכוונה גדולה, (או, בדיבוריו הקדושים תבער ותתלבה האש הקדושה הטמונה בתוך לבו היהודי), ואזי יזכה ל'דברתי בלשוני' דברתי בלשון תרגום הוא לשון הנהגה, כמו 'ולא נחם אלהים דרך ארץ פלישתים' (שמות יג, יז), פרש"י לא נחם 'לא נהגם', ותרגם אונקלוס 'ולא דברינון', וזהו דברתי בלשוני כלומר עי"ז אני זוכה להתגבר על תאוותי ולהנהיג את עצמי בדרך הטובה ולא שהתאוות תנהיג אותי, וזה ע"י לשוני.

השי"ת יזכנו להתחזק בעבודתו ולשוב בתשובה שלימה לפניו אכי"ר

תולדותיהן של צדיקים

מתולדותיו חייו של הגאון הצדיק, בנש"ק, ראב"ד מקודש בעיר פאס

רבי משה אבן דנאן זיע"א

לרגל יום הילולתו החלה השבוע יום רביעי כ"ב סיון

– שמונים ואחד שנים לפטירתו –

לידתו

רבינו נולד בב' סיון תרל"ט בעיר פאס שבמרוקו, לאביו הגאון הקדוש סבא דמשפטים נר המערבי רבי שלמה אבן דנאן זיע"א רב וראב"ד פאס ודיין בבית הדין הגדול ברבאט, מחבר ספרי השו"ת "בקש שלמה" ו"אשר לשלמה".

אבותיו הקדושים

שמו בישראל נקרא משה ע"ש סבו מצד אביו שהיה תלמיד חכם מופלג ונפטר כבן שלושים שנה. עליו מסופר כי אחרי פטירתו הכתה אלמנתו את בנו רבי שלמה שהיה כבן שמונה, והילד בתמימותו הלך לקבול עליה בקבר אביו והניח את המקל שבו הכתה אותו על קברו. בלילה בא רבי משה בחלום לאשתו וגער בה על שהכתה את בנו, ואמר לה שהמקל מונח על קברו. (מלכי רבנן, צו ע"א).

רבי משה, היה בנו של הגה"ק רבי שמואל אבן דנאן זיע"א עליו מסופר בספר "מלכי רבנן" (קכד ע"ב): 'לרוב חסידותו ויראתו, פעם אחת היה דורש ברבים ביום שבת קודש ובא לידו דבר אחד שכבר דרש אותו פעם אחת, וחשב בדעתו שלא לאומרו שכבר שמעו אותו ממנו, ותכף נרתע לאחוריו ואמר עכשיו אני עובר על דברי חכמים שאמרו לעולם יהיו בעיניך כחדשים, וחזר ודרש אותו ברבים'.

בכתר הרבנות

רבינו למד תורה מפיו אביו שהיה מגדולי גאוני מרוקו בדורות האחרונים, והיה גם ראש ישיבה בעיר פאס והעמיד תלמידים גדולים ועצומים.

לימים כיהן רבינו כסופר בית הדין בפאס. בשנת תרפ"ח לאחר פטירת אביו נתמנה לדיין בפאס. ובאייר תש"א מילא את מקומו של הגה"ק רבי משה בן סמחון זיע"א (שפרש לגימלאות) והחל לכהן כרב וראב"ד העיר פאס, לצידו כיהנו הדיינים הגאונים הצדיקים רבי אהרן בוטבול (לימים מילא את מקום רבינו כראב"ד) ורבי ידידיה מונסונייגו זיע"א.

דברי תורתו

רבינו יחד עם אחיו הגה"ק רבי שאול זיע"א רבה של מרוקו, הדפיסו את ספרו של אביהם שו"ת "בקש שלמה", רבינו אף הכין מפתחות לספר שהם למעשה תקציר התשובות שבספר.

חלק מחידושי תורתו נדפסו בשם "זכרון משה" (ליקוטי דינים ושו"ת) בסוף ספר "תדשן אדמה" לבן דוד אביו הרה"ק רבי שמואל אבן דנאן זיע"א.

פטירתו

ביום שלישי כ"ב סיון תש"ד² נתבקש רבינו בישיבה של מעלה והוא בן שישים וחמש שנה. הספידוהו הגאונים רבי משה בן סמחון זיע"א (רב וראב"ד פאס לפני רבינו), רבי יוסף בו נאיים זיע"א (מח"ס "מלכי רבנן", שו"ת "שארית הצאן" ועוד ספרים רבים, הספר מובא בספרו 'תאמרו ליוסף' עמ' 373) ורבי דוד עובדיה זיע"א

2 כ"ב בנוסח מצבתו המובא בספר "משפחת אבן דנאן", וכ"כ הגר"ד צבאח ברשימתו המובאת בספר "מן הגנזים" ח"א עמ' רנד. ודלא כמלכי רבנן ח"ב (בתו"ס "תקנות חכמי מכנאס" עמ' תרז) שכתב יום שלישי ט"ו סיון ת"ש (ובמקום אחר שם כתב תש"ב). ובספרו "תאמרו ליוסף" (עמ' 373) כתב ט"ו סיון תש"ד. דנראה שהתחלף לו השבוע (ט"ו וכ"ב חלו ביום שלישי שבוע אחר שבוע).

רבה של העיר צפרו. (ראה פירוט הדרשות שדרשו עליו בשבעה ובחודש בס' מלכי רבנן ח"ב בתו"ס תקנות חכמי מכנאס ח"ב).

מנוחתו כבוד בעיר פאס. על מצבתו נכתב: 'פה חמדה גנוזה, צנצנת המן, איש חיל, רב הילולים נפט תטפנה שפתיו, בתורת ה' לקח אורחותיו, זה סיני, הרב הגדול, מעוז ומגדול, ראב"ד מקודש בעוב"י פאס יע"א והמדינה, כקש"ת מוהר"ר משה אבן דנאן זלה"ה, בלאו"ץ הגאון המפורסם והמקובל האלק"י כמוהר"ר שלמה זלה"ה זיע"א. נצר מגזע הרמב"ם ז"ל זיע"א. והוא שפט את ישראל שש עשרה שנה...'

זרעו לברכה

רבינו הותיר אחריו חמשה בנים ובת. גדול הבנים הוא הגאון רבי ציון אבן דנאן זצ"ל שכיחן כרב וראב"ד העיר אוג'דה ואב"ד בעיר הבירה רבאט. אחריו רבי רפאל, רבי שמעון, רבי מימון ורבי יצחק והבת מרת רחמא אשת רבי מאיר צרויה. נכד רבינו בן לבנו רבי רפאל, הוא הגאון רבי שלמה אבן דנאן שליט"א מלפנים דיין בפאס וכיום רב שכונת קרית יובל בירושלים.

קינת אחיו רבי שאול

אחיו הגה"ק רבי שאול זיע"א בהקדמתו לספרו שו"ת "הגם שאול" קונן על פטירת אחיו רבינו, וזה לשונו:

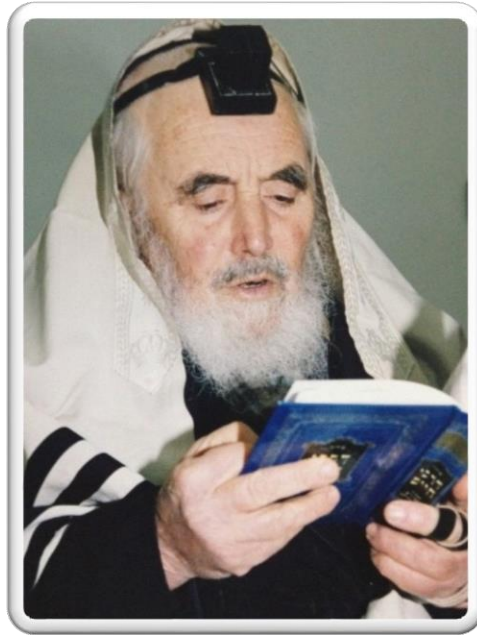
כצאתי את עיר מולדתי פאס בשנת תרצ"ד, נפרדתי מאח עצמי הפרדת החיים הקשה, בכל זאת ממרחק הייתי מתעדן בשומעי שלומו וטובתו, יושב על כסא ההוראה ממלא מקום אבינו הקדוש ז"ל. גם עלה עלה משה לראב"ד בהעיר המהוללה הזאת, בו בטח ליבי ויגיל. אך המות האכזרי דלק אחריו במכה אנושה וילכדהו במכמרתו. גדע בחרי אף אילן קדוש רב תורני. מופלא בתורה אמריו

נעמו לכל שומעם, ולמוסריו הקשיבו קהל ועדה, אהה, אוי לי עליך אחי ר"מ
נטשתני עזבתני, התשכחני נצח, איה איפה אהבת נעורים ושעשוע אחים. אחים
בחומר, אחים ברוח, אחים בדיעה, אחים לכל דבר. היכן אתה בר אוריין ובר אבהן
נטשת ותעוף הררי עד גבעות עולם הנצחי, ברוך גוזר בצדק. יהי רצון מלפני בעל
הרחמים שיעדן נפשך בעדן העליון ותהי צרורה בצרור החיים הנצחיים.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אחינו אבי"ר

קריאת קודש!

**זקוקים לעזרת ציבור הקוראים
כדי להגדיל את תפוצת הגיליון ולפארו
לזיכוי הרבים
זכות הצדיקים תעמוד לכם לכל הברכות
כל תרומה תתקבל בברכה
טל' 053.315.49.88**

**הגיליון מוקדש לעילוי נשמת
האדמו"ר הקדוש, עטרת ראשינו
רבינו אליהו שריקי זיע"א**

**בן הרה"ק רבי משה והצדקת מרת רבקה זיע"א
נתבש"ם י"ז סיון תשע"ב
תנצב"ה וזיע"א**